

ov. Jeg gjentager, at naar Alt, hvad der har activ og positiv Interesse for Island, først er overladt til den særlige Forfatning, og naar dennes Indhold og Tidspunktet for dens Indførelse er overladt til Kongen og Althinget, uden at Rigsdagen vil blande sig deri, saa er der ogsaa Udsigt til, at denne Sag vil blive simplere og gaae lettere, end man hidtil har troet. Men jeg troer ogsaa, at Rigsdagen maa sætte Priis paa, at denne Sag, som den ikke har fremkaldt, men som Regjeringen selv har indbragt for Rigsdagen, og som den har behandlet i god Overensstemmelse med Regjeringen, nu føres til Ende. Vi ville imidlertid ikke derved befries for, indtil ogsaa den særlige Forfatning virkelig kan gjøre Islændernes Selvsvar og Selvstyrelse til fuldstændig Sandhed, at faae at gjøre med de islandfke Anliggender i samme ringe Omfang som hidtil, navnlig igjennem Finantsloven. Dette vil dog ikke være gavnligt for Islands Udvikling, thi, efter hvad der hidtil er foregaaet, kan Rigsdagen umulig være stemt for at bringe Offre for Island. Jeg taler ikke her om saadanne smaa uskyldige Forslag som dem, der for Dieblittet foreligge i Finantslovsforslaget, og som gaae ud paa at faae gjort en lille Begyndelse med Hensyn til Islands særlige Forvaltning. Men jeg mener, at hvis Regjeringen gjør Regning paa ved Rigsdagens Bevillinger at faae de islandfke Forhold udviklede i alle de Retninger, hvortil de kunne trænge til Udvikling, saa maa Justitsministeren ogsaa være beløbet paa, at Rigsdagen vil sige det Samme, som tidligere Finantsministrene have sagt, og hvad jeg haaber, at ogsaa den nuværende Finantsminister vil fastholde, at inden der kan være Tale om større Bevillinger til Island, maa det fordres, at der ogsaa gjøres virkelige og alvorlige Anstregelser for at tilveiebringe idetmindste en stor Deel af de til dets Udvikling fornødne Midler fra Islænderne selv, samt at det ikke kan undgaaes, at dette skeer igjennem den danske Rigsdag, naar Islænderne selv slyde den dem tilbudte Ret til egen Skattebevillingsret fra sig.

Jeg troer saaledes at have vist, at baade Danmarks Statsret og Regjeringens Stilling,

baade det islandfke Althing og den danske Rigsdag ville være vel tjente med, at den ærede Justitsminister, istedetfor at gaae bort fra sit eget tidligere Program, holder fast derved, og saaledes fører nærværende Sag, hvormed der paa Rigsdagen ikke vil kunne blive nogen virkelig Strid enten mellem Rigsdagens forskjellige Medlemmer eller mellem Rigsdagen og Regjeringen, til en god Ende, idet den derhos forbeholder sig enten at oetviere en særlig Forfatning for Island eller at give Islænderne Tid til i saa Henseende at sunde sig og navnlig at komme til Erkjendelsen af, at de høitflyvende Planer, som hidtil have forvildet saa Manges Tanker derved, have tabt al praktisk Betydning, saasnart det foreliggende Spørgsmaal er afgjort ved Lov. Danmark har tidligere lidt saameget derved, at dets Regjeringer have forsømt i betimelig Tid at bringe svævende og uklare statsretlige Spørgsmaal til Afgjørelse — ja, at den endogsaa feigt er vegen tilbage ved enkelte Leiligheder, hvor Afgjørelsen med en næsten historisk Nødvendighed paatrængte sig, at det dog vilde være overordentlig sørgeligt, om vi ikke skulde have lært saameget af disse sorgelige Erfaringer, at vi ikke nu med Hensyn til Island gjøre os skyldige i den samme Feil. Jeg huffer vist ikke feil i, at den ærede Justitsminister i en anden Sag og ved en tidligere Leilighed selv har gjort den meget sande Bemærkning, at vi Danske ere for tilbøielige til at slyde ud og vige tilbage for Afgjørelsen. Han har nu fortalt os, at han i denne Sag har stillet sig paa et fast Standpunkt, som han hverken vil fravige eller opgive. Andet fordrer jeg ikke af ham, end at han skal indfri dette sit Ord. Jeg ønsker, at der nu, da baade Regjering og Rigsdag i Realiteten ere enige, maa blive tilveiebragt Klarhed og Bestemthed gennem en klar og bindende Afgjørelse ved en i alle Maader gyldig Lov om det hidtil svævende statsretlige Forhold, saa at det ikke kommer til at staae hen som et aabent Spørgsmaal, om Island skal betragtes som et Stykke Danmark eller som et Stykke Norge, eller om det ikke kunde afgive en meget hensigtsmæssig Station for et andet Folks Distrikt, eller om det ikke kunde være en ganske tiltalende Støtte for en eller anden ung Marines